

CONVIETUIREA – EGYÜTTÉLÉS

A szegedi románok újra megjelenő folyóiratáról

■ A kettős identitás felvállalása a kiadvány legerősebb oldala. Az 1997-ben napvilágot látott *Convietuirea – Együttélés* célkitűzése ugyanis az, hogy – Spiró Györgyöt idézve – „rövid távú érdekek és ideológiai torzítások nélkül őrizze meg múltunkat a nemzet emlékezetében”. Hogy melyik nemzetében? A románében? Aligha. A magyarországi nemzeti kisebbség ugyanis szervesen hozzátartozik mind a román, mind a magyar nemzethez.

Montesquieu jut eszembe: „Ha valami használna a nemzeteknek s ártana egy másinak, nem javasolnám uralkodómnak, mert elsősorban ember vagyok s azután francia; szükségszerűen vagyok ember s véletlenül francia.” Épp így van ez nálu(n)k is. *A Convietuirea – Együttélés* kezdetű fogva hirdeti ennek a kettős/többs – magyar-román, román–magyar (attól függően, hogy kinél melyek az arányok – identitásnak a felvállalását. A lehetőségét – és a célszerűségét is. Segít feloldani döntéskényszert: „te most magyar vagy, vagy pedig román”?

Persze a *Convietuirea* sem a semmiből jött létre. Már 1989-ben megjelent egy igaz csak tisztavirág életű újságforma *Informatorul* címmel, amelyik aztán – részben

„munkaerőhiány”, részben gazdasági okok miatt – abba is maradt. Kialakított viszont a szegedi Román Tanszéken egy olyan együttgondolkodó műhelyt, amelyikkel aztán 1997-től fenntartható volt egy rendszeresen megjelenő, igényes folyóirat.

Az „alapításkor” felmerülő első kérdés ez volt: kinek szól? Mert a szerkesztők közel sem csak a magyarországi románsághoz akartak/akarnak szólni. Kisebbségi témájú folyóiratot rendszerint olyanok olvasnak, akik ezt a „létfomat” a saját bőrükön tapasztalják, és tanítómesterként „ajándékba kapták” a sorstól, vagy olyanok, akiknek történészként, politikusként, tanárként ez a szakmája. De nem burkolt szándék volt az sem, hogy a többségi magyarsággal és a többségi románsággal is megismertessék az e régióban élő románok mindennapjait: nyelvüket, szokásaikat, történelmüket, létformájukból fakadó ellentmondásaikat. (Annál is inkább, mivel nem egy esetben fordult elő, hogy a román anyanemzet tagjai is a többségi kívülálló szemével néztek ránk...)

Már az első szám is határozottan körvonalazza a kiadvány profilját, felölelve a kisebbségi lét és a humántudományok szinte teljes profilját. A *Convietuirea* továbbá tudományos fórum azok számára, akik résztvevői s egyben formálói is a magyarországi románság közéletének, vagy „pusztán” csak napi szinten élük meg románságukat (szokások továbbörökítőiként, képzőművészként, zenészként, tanítóként, lelkészként). Elég csak megnézni a folyóirat borítóján felsorolt tematikus struktúrát, és máris feltűnik a tartalmi sokszínűség. Tanulmányokat olvashatunk a kisebbségpolitika kérdéseiről, a változó politikai kurzusok légkörében zajló kisebbségi törekvésekről, a *másság* megéléséről, a kisebbségi lét nehézségeiről, az osztársadalmi konfliktusokról, a hitéletéről, az oktatásügyről, nyelvhasználati gondokról.

Mivel a kiadvány számos történelmi, történettudományi írást is tartalmaz, elengedhetetlen követelmény volt, hogy vitacikknek is helyet adjon, hiszen nem egy kérdésben képvisel más álláspontot a magyarországi (ideértve a magyarországi román) történettudomány, mint a romániai. Ennek a folyományaként sokszor érdekes és egymással szöges ellentétben álló vélemények

színterévé válik a lap. Minek következtében érdemévé válik, hogy segít eloszlatni történelmi tévhiteteket, és hozzásegíti az olvasót ahhoz, hogy kialakítsa saját árnyaltabb történelemképét, ami azért mégiscsak szerves része az identitás megőrzésének.

A rovatok általában ugyanazok, de azért ez a folyóirat olyan, mint maga a kisebbségi lét, folyamatosan változik – az éppen aktuális szám szerzőinek, a nemzetiségi élet időszertű kérdéseinek függvényében. Abban viszont állandó ez a számonként kb. száz oldal terjedelemben megjelenő periodika, hogy '97 óta a maga komplexitásában nyújtott átfogó képet a kisebbségi lét tudományos, politikai, kulturális kérdéskörének számos szegmenséről, számos aspektusból. A szerkesztőbizottság hitvallása szerint a továbbiakban is így lesz, még akkor is, ha ez nem mindig egyszerű, vagy nem lehet egymással kibékíteni a magyarországi és romániai történelmi nézetkülönbségeket.

Aki kizárólag tudományos megközelítésből olvassa e kiadványt, annak felettébb

hasznosak lehetnek a tanulmányok, elemzések végén fellelhető szakirodalmak.

A folyóirat szerzői gárdája – hála a kiterjedt nemzetközi kapcsolatoknak – rendkívül sokszínű. Teret kapnak hasábjain a romániai egyetemekről kikerült szakemberek írásai épp úgy, mint a Szegeci Tudományegyetem Román Nyelv- és Irodalom tanszékének oktatóié.

Egyébként is jól érezheti magát ebben a bölcsőben a *Conviețuirea*, lévén, hogy megjelenése óta folyamatosan itt írják és itt szerkesztik.

„A magyarok évszázadokon keresztül hozzászoktak, hogy szépen haljanak meg hazájukért, így sokszor nem jut eszükbe az az egyszerű ötlet, hogy élni is lehetne érte.” Kissé átértelmezve a Lackfi-féle idézetet, úgy tűnik, ennek a román közösségnek mégiscsak eszébe jutott, hogy miképpen lehetne nem asszimilálódni. Ennek egyik eszköze alighanem épp a *Conviețuirea* – *Együttélés*.

Livia Veronica Petrușan

SZÁMUNK SZERZŐI

A lapszámot szerkesztette

Cseke Péter

Vasile Sebastian Dăncu

Bakk Miklós (1952) – politológus, egyetemi docens, BBTE, Kolozsvár

Bartalis-Bán Judit (1958) – egyetemi adjunktus, az Orosz Kulturális Központ igazgatója, BBTE, Kolozsvár

Bodó Barna (1948) – politológus, egyetemi docens, Sapientia EMTE, Kolozsvár

Culcer, Dan (1941) – költő, prózaíró, fordító, újságíró, Párizs

Cseke Gábor (1941) – költő, prózaíró, fordító, újságíró, Csíkszereda

Csörtán Ferenc (1947) – építőmérnök, műemlékvédő, Szováta

Dăncu, Vasile Sebastian (1961) – szociológus, egyetemi tanár, a Román Írtékelési és Stratégiai Intézet (IRES) igazgatója, Kolozsvár–Bukarest

Parkas Mária (1947–2014) – közgazdász

Fehér Andrea (1981) – könyvtáros, tudományos munkatárs, EME, Kolozsvár

Gyarmathy János (1953) – szobrászművész, Marosvásárhely

Imreh István (1919–2003) – történész, az MTA külső tagja

Karácsonyi Zsolt (1977) – költő, műfordító, főszerkesztő, Helikon, Kolozsvár

László Szabolcs (1987) – mesterképzés hallgató, CEU, Budapest

Medgyesi Emese (1961) – prózaíró, Brüsszel

Pecican, Ovidiu (1959) – író, publicista, történész, egyetemi tanár, BBTE, Kolozsvár

Petreu, Marta (1955) – költő, író, filozófiatörténész, főszerkesztő, Apostrof, egyetemi tanár, BBTE, Kolozsvár

Petrușan, Gheorghe (1938) – ny. tanszékvezető főiskolai tanár, Szeged

Petrușan, Livia Veronica (1970) – magyar nyelv- és irodalomtanár, népművelő, Szeged

Rad, Ilie (1955) – irodalom- és sajtótörténész, egyetemi tanár, BBTE, Kolozsvár

Sidó Zsuzsa (1985) – doktorandusz, CEU, Budapest

Ștefan, Ilie – oktatásmenedzseri szakértő, IRES, Kolozsvár

Stanciu, Bogdan – online-szerkesztő, Sinteza, Kolozsvár

Steinmacher Kornélia (1987) – doktorandusz, ELTE, Budapest

Tapodi Zsuzsa (1961) – irodalomtörténész, egyetemi docens, Sapientia EMTE, Csíkszereda–Sepsiszentgyörgy

Tőkés Orsolya (1984) – magyar–angol szakos tanár, Kolozsvár

Zápártn, Liviu-Petru (1947) – filozófus, egyetemi tanár, BBTE, Kolozsvár

TÁMOGATÓK

nka
Nemzeti Kulturális Alap

CONȘTIINȚĂ ROMÂNĂ

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ

„Vajon a huszonegyedik században létrejön egy világdiaszpóra, egy hibrid identitás, egy kisebbségekből álló többség? Bármilyen lehetséges. Egyelőre az legyen a gondunk, hogy figyelmesebben és rendszeresebben tanulmányozzuk ezt a nagyon gazdag valóságot. Amelyekben hibridizált és transzkulturális identitások jönnek létre, kultúrák közötti tranzíciók és tranzakciók, tárgyalási eljárások és interkulturális párbeszéd. A tapasztalat egyrészt azt mutatja, hogy új identitások születnek, másrészt pedig olyan jelenségek, amelyeket a kutatók »identitászavaroknak« neveznek. A diaszpóra identitásai transzkulturálisak, mivel a nemzet, a faj vagy az etnikum különböző valóságait tömörítik, amelyekhez magát méri.”

(Vasile Sebastian Dăncu)

ISSN 1222 8338

9 771222 283304 1 4 0 1 2

5 LEJ
500 FT

COMUNITĂȚILE DIASPOREI ROMÂNEȘTI
ROMANIAN DIASPORA